

Viziunea cu privire la viitorul UAT

Zaim, Baccealia, Grigorievca

Raion: Căușeni | **Populație:** 5.255 loc. | **Data:** 08.07.2026 | **Facilitator:** Roman Banari

Viziunea 2035

În anul 2035, noua unitate administrativ-teritorială Zaim–Baccealia–Grigorievca este o comunitate rurală modernă, conectată și eficient administrată, atractivă pentru trai, muncă și investiții. Locuitorii beneficiază de apă potabilă sigură, canalizare, drumuri reabilite și energie curată, de servicii publice digitale, accesibile și incluzive, prestate echitabil tuturor, și de o administrație unită, transparentă și apropiată de cetățean.

Obiective strategice

Viziunea se realizează prin patru obiective strategice, sub care se grupează prioritățile și proiectele clusterului:

Obiectivul strategic 1 — Creșterea accesului populației la infrastructură și utilități moderne. Reunește prioritățile privind apa potabilă, canalizarea și drumurile locale.

Obiectivul strategic 2 — Modernizarea serviciilor publice locale. Vizează educația preșcolară, serviciile administrative, digitalizarea și ghișeul unic.

Obiectivul strategic 3 — Creșterea eficienței energetice și a rezilienței climatice. Vizează modernizarea iluminatului public (cel mai slab la Zaim, 3/5) și soluții de eficiență energetică și are ca intenție de proiect construcția unui parc fotovoltaic, tratat ca inițiativă transversală de eficiență energetică.

Obiectivul strategic 4 — Consolidarea capacității administrative a noii UAT. Acoperă echipele tehnice comune, achizițiile comune, urbanismul comun și dotările partajate.

Teoria schimbării

Amalgamarea produce schimbarea printr-un lanț logic: resurse consolidate → capacitate administrativă crescută → servicii publice mai bune → investiții atrase → o calitate mai bună a vieții → încetinirea depopulării. Fiecare capitol al Viziunii susține câte o verigă a acestui lanț.

1. Profilul comunității

Localități: Zaim, Baccealia, Grigorievca

Gospodării: 2.875

Suprafață: 14,943 km²

Km drum total: 109

2. Metodologia de identificare și fundamentare a priorităților

Prioritățile din prezenta Viziune sunt rezultatul unui proces participativ structurat, desfășurat în două etape complementare și ancorat în sursele de finanțare disponibile. Această abordare asigură deopotrivă legitimitatea democratică a priorităților și realismul lor financiar.

2.1. Colectarea datelor de la populație prin chestionare

În etapa premergătoare atelierului, în cele trei UAT au fost aplicate chestionare la nivelul gospodăriilor, pentru identificarea problemelor resimțite de locuitori, ierarhizarea nevoilor și măsurarea gradului de susținere pentru amalgamare. Chestionarul a vizat exclusiv domeniile aflate în competența autorităților publice locale de nivelul I, excluzând serviciile de nivelul II. Rezultatele agregate au constituit baza factuală a atelierului.

2.2. Atelierul de lucru participativ

Pe baza rezultatelor chestionarelor a fost organizat un atelier facilitat, cu participarea aleșilor locali, a funcționarilor primăriilor și a reprezentanților cetățenilor din cele trei localități. Au fost utilizate instrumente participative: cartografierea serviciilor pe perete (harta serviciilor), generarea ideilor pe bilete cu gruparea lor tematică și votarea priorităților (dot voting). Participanții au validat tehnic propunerile și a confirmat încadrarea lor în competențele APL de nivelul I. Astfel, problemele de bază au fost stabilite prin consens, nu impuse din exterior.

2.3. Ancorarea priorităților în stimulentele financiare

Fiecare direcție a fost corelată cu sursele de finanțare prevăzute de Legea nr. 225/2023: Stimulentul 1 (pregătire) pentru elaborarea și actualizarea proiectelor tehnice pentru construcția apeductelor și reabilitarea acestora în Zaim și Grigorieva, și proiect tehnic pentru construcția și reabilitarea drumurilor în Baccealia; Stimulentul 2 și transferurile cu destinație specială pentru realizarea lucrărilor de infrastructură; transferurile anuale pentru funcționarea durabilă a noii UAT. Estimarea cuantumurilor se realizează cu simulatorul amalgamator.gov.md (a se vedea secțiunea 8).

2.4. Sinteza consultării — legătura dintre nevoile cetățenilor și priorități

Pentru a demonstra explicit legătura dintre consultarea publică și prioritățile selectate, se prezintă sintetic primele probleme semnalate de respondenți și gradul de susținere. Chestionarele au fost aplicate la nivelul gospodăriilor în toate cele trei localități ale clusterului. Tabloul de mai jos prezintă ierarhia problemelor semnalate de respondenți și gradul de susținere, la nivelul întregului cluster. Valorile centralizate se completează din baza de date a chestionarelor, pe măsură ce rezultatele din fiecare localitate sunt prelucrate după cum urmează:

s. Zaim:

- a) Apă potabilă — [37] respondenți / [36]% susținere;
- b) Drumuri locale — [13] respondenți / [13]% susținere;
- c) Canalizare — [13] respondenți / [13]% susținere;
- d) Grădinița (reparație, termoizolare pereți) — [12] respondenți / [12]% susținere;
- e) Educație (reparația acoperișului liceului) — [9] respondenți / [9]% susținere;
- f) Teren de joacă - [7] respondenți / [7]% susținere.
- g) Eficiență energetică (parc fotovoltaic) — [3] respondenți / [3]% susținere.
- h) Altele — [10] respondenți / [10]% susținere.

comuna Baccealia

- i) Drumuri locale — [175] respondenți / [54_] % susținere;
- j) Apă potabilă — problema cel mai frecvent semnalată în cluster: [53_] respondenți / [16_] % susținere;
- k) Canalizare și sanitație — [58] respondenți / [17] % susținere;
- l) Sală/Centru sportiv — [27_] respondenți / [8,3] % susținere;
- m) Reparația / amenajarea Casei de Cultură — [12] respondenți / [3,7] % susținere;
- n) Grădinițe (reparații, termoizolare) — [10] respondenți / [3] % susținere;
- o) Teren de joacă și spații pentru copii — [7] respondenți / [2] % susținere;
- p) Iluminat stradal și eficiență energetică — [5_] respondenți / [1,5] % susținere;
- q) Transport public — [10] respondenți / [3] % susținere;
- r) Alte probleme semnalate — [21] respondenți / [6,5] % susținere.

s. Grigorievca:

- a) Apă potabilă — problema cel mai frecvent semnalată în cluster: [] respondenți / [] % susținere;

- b) Drumuri locale — ☐ respondenți / ☐% susținere;
- c) Canalizare și sanitație — ☐ respondenți / ☐% susținere;
- d) Grădinițe (reparații, termoizolare) — ☐ respondenți / ☐% susținere;
- e) Teren de joacă și spații pentru copii — ☐ respondenți / ☐% susținere;
- f) Iluminat stradal și eficiență energetică — ☐ respondenți / ☐% susținere;
- g) Transport public — ☐ respondenți / ☐% susținere;
- h) Alte probleme semnalate — ☐ respondenți / ☐% susținere.

Notă metodologică: Chestionarul a vizat exclusiv serviciile din competența autorităților publice locale de nivelul I.

3. Harta serviciilor — pe fiecare UAT *Notă metodologică: nivelurile 1–5 reprezintă percepția participanților la atelier privind calitatea și accesibilitatea serviciilor și nu constituie indicatori tehnici sau statistici. Sursa: atelierul participativ și chestionarele aplicate gospodăriilor. Calitatea serviciului, gradul de acoperire și starea tehnică a infrastructurii sunt concepute diferite și se evaluează separat.*

Zaim

Serviciu	Nivel
Rețea de apă potabilă	Nivel 5/5
Drumuri asfaltate	Nivel 1/5
Drumuri pietruite	Nivel 2/5
Transport public	Nivel 5/5
Iluminat stradal	Nivel 3/5
Grădiniță	Nivel 5/5
Teren de sport / loc de joacă	Nivel 4/5
Colectare deșeuri solide	Nivel 3/5
Canalizare	Nivel 1/5

Baccealia

Serviciu	Nivel
Rețea de apă potabilă	Nivel 4/5
Canalizare publică	Nivel 1/5
Drumuri asfaltate	Nivel 1/5
Drumuri pietruite	Nivel 2/5
Iluminat stradal	Nivel 5/5
Grădiniță	Nivel 5/5
Teren de sport / loc de joacă	Nivel 4/5
Colectare deșeuri solide	Nivel 1/5
Transport public	Nivel 3/5

Grigorievca

Serviciu	Nivel
Rețea de apă potabilă	Nivel 5/5
Drumuri asfaltate	Nivel 1/5

<i>Drumuri pietruite</i>	<i>Nivel 2/5</i>
<i>Transport public</i>	<i>Nivel 1/5</i>
<i>Iluminat stradal</i>	<i>Nivel 5/5</i>
<i>Grădiniță</i>	<i>Nivel 5/5</i>
<i>Teren de sport / loc de joacă</i>	<i>Nivel 4/5</i>

Observație: în toate cele 3 localități lipsește serviciul CUPS (centru unic de prestare a serviciilor). La Grigorievca transportul public este insuficient și nu răspunde necesităților localității, aceasta fiind deservită doar de curse de tranzit, cu frecvență și capacitate limitate — locuitorii consideră aceasta o problemă majoră. Canalizarea publică a fost evaluată doar la Zaim (1/5), iar colectarea deșeurilor nu a fost raportată la Grigorievca.

Interpretarea hărții serviciilor și vulnerabilități

Datele reprezintă autoevaluări de percepție: o notă de 5/5 indică un serviciu bun acolo unde există, nu neapărat o acoperire completă, de aceea nota maximă la apă coexistă cu nevoia de extindere și construcție a apeductului. Aparenta contradicție dintre calificativele bune și necesitatea unor investiții majore se explică tocmai prin distincția dintre calitatea serviciului, gradul său de acoperire și starea tehnică a infrastructurii.

Deficit comun — drumurile. Drumurile sunt punctul slab comun al clusterului: toate cele trei localități se autoevaluează la minim (asfaltate 1/5, pietruite 2/5). Este singurul domeniu unde toate localitățile stau prost, ceea ce confirmă că reabilitarea drumurilor este o investiție comună justificată, care acoperă un deficit structural al întregului teritoriu.

Apa potabilă — **calitate apreciată, acoperire insuficientă**. Calitatea serviciului este apreciată pozitiv acolo unde acesta este disponibil (Zaim și Grigorievca 5/5, Baccealia 4/5), însă gradul de acoperire și starea infrastructurii justifică investiții suplimentare în toate cele trei localități: Grigorievca solicită construcția sistemului de alimentare cu apă, Zaim modernizarea apeductului și stații de tratare, iar Baccealia extinderea rețelei. Apa rămâne, prin urmare, prioritate comună.

Grigorievca — **golul de transport public**. Grigorievca stă bine la iluminat stradal (5/5) și apă (5/5), însă transportul public este evaluat la 1/5: prin localitate trec doar rute de tranzit, frecvent pline, ceea ce lasă locuitorii fără acces sigur la centrul raional și la servicii.

Este cel mai sever gol individual din cluster.

- traseul central este periculos — circulație cu viteză mare și accidente frecvente, ceea ce impune măsuri de siguranță rutieră;
- gunoștea existentă necesită amenajare și îngrădire — este o problemă de depozitare a deșeurilor, distinctă de serviciul de colectare, care nu a fost evaluat la Grigorievca;
- câinii vagabonzi (proveniți inclusiv din afara localității) reprezintă o problemă de siguranță publică;
- locuitorii semnalează că terenul de sport și de joacă nu este funcțional pentru copii: nota de 4/5 reflectă existența unui spațiu, nu amenajarea și utilizabilitatea lui — aspect ce se consemnează ca atare și se confirmă printr-o verificare pe teren;
- școala locală nu mai este activă, în urma reformei de comasare a sistemului educațional, iar edificiul a devenit neutilizabil.

Baccealia — deficit de sanitație și de conectivitate. Baccealia asigură colectarea deșeurilor 1/5 — cele mai slabe valori din cluster — precum și un transport public doar parțial satisfăcător (3/5). Drumurile locale, în special cele care leagă satele Plop și Florica, părți ale comunei, sunt într-o stare foarte proastă. Comuna solicită și finalizarea sistemului de canalizare.

Zaim — centru administrativ, cu iluminatul ca punct slab. Zaim dispune de transport public la nivel maxim (5/5), apă 5/5 și grădiniță 5/5, dar are cel mai slab iluminat stradal din cluster (3/5) și o colectare a

deșeurilor doar satisfăcătoare (3/5). Locuitorii solicită amenajarea gunoștei și curățirea râulețului „Scurta”, care traversează satul.

Grădinițele — un semnal de reevaluat. Spre deosebire de evaluarea anterioară, toate cele trei localități își notează grădinița la 5/5. Prioritatea comună privind educația și grădinițele nu se mai sprijină, așadar, pe un deficit vizibil în harta serviciilor; ea trebuie fundamentată pe alte argumente (capacitate, stare tehnică a edificiilor, transport școlar) sau reconsiderată la validare. Harta serviciilor reflectă percepția privind existența și funcționalitatea serviciului, nu starea tehnică a infrastructurii.

Profil complementar al localităților. Cele trei localități au profiluri complementare: Zaim este puternic la transport, Baccealia și Grigorievca la iluminat, iar apa este bine cotate peste tot. Fiecare are un gol propriu, iluminatul la Zaim, sanitația la Baccealia, transportul la Grigorievca, ceea ce face cooperarea reciproc avantajoasă.

Concluzie — vulnerabilitate și echitate. Punctul slab comun rămâne infrastructura rutieră (asfaltate 1/5, pietruite 2/5 în toate localitățile), ceea ce justifică reabilitarea drumurilor ca investiție comună a clusterului. La nivel de servicii, localitățile sunt relativ echilibrate, iar amalgamarea permite acoperirea acestor lipsuri prin extinderea, la nivel de cluster, a serviciilor deja funcționale într-o localitate sau alta și prin economii de scară. Totodată, absența CUPS în toate cele trei localități leagă harta serviciilor direct de capitolul privind funcționarea noii primării. Datele din cele trei localități și o problemă majoră legată de sanitație/salubritate, care trebuie tratate la nivel de cluster, alături de problema drumurilor.

4. Prioritățile comune ale clusterului

4.1. Priorități comune, stabilite în atelierul participativ:

În urma exercițiului de ierarhizare, Grupul de Lucru Comun a reținut patru priorități comune ale clusterului:

#	Prioritate
1	Extinderea și modernizarea rețelei de apă potabilă
2	Reabilitarea drumurilor și a infrastructurii rutiere
3	Canalizare și sanitație publică
4	Crearea parcurilor fotovoltaice (eficiență energetică)
5	Educație și grădinițe

Cele cinci priorități se grupează sub cele patru obiective strategice (capitolul „Obiective strategice”): apa, canalizarea și drumurile sub Obiectivul 1; educația și grădinițele sub Obiectivul 2; eficiența energetică, iluminatul public și parcul fotovoltaic sub Obiectivul 3.

Notă: prioritățile 2-5 tratate ca proiect strategic transversal de eficiență energetică, aplicabil tuturor localităților, nu ca investiție sectorială concurentă cu apa, drumurile, canalizarea și educația, și urmează a fi realizată cu precădere prin atragerea de granturi externe: fonduri UE și sprijinul partenerilor de dezvoltare, și la posibilitate cofinanțate din bugetul local.

Nevoi de transport

Transportul a fost identificat ca nevoie transversală a clusterului, resimțită cel mai acut la Grigorievca (1/5), unde există doar rute de tranzit:

- transport pentru elevi la și de la școală;
- introducerea sau extinderea unei rute de microbuz;
- legătură directă cu centrul raional;
- transport la instituțiile medicale raionale;
- parcare sau punct de îmbarcare amenajat.

Notă privind competențele: transportul public local intră în competența APL de nivelul I, iar rutele raionale se coordonează cu APL de nivelul II — soluția presupune un parteneriat cu Consiliul raional Căușeni.

4.2. Priorități specifice per localitate

Localitate	Priorități specifice
Zaim	Modernizarea sistemului de apeduct și stații de tratare a apei; amenajarea gunoiștei; curățirea râulețului „Scurta”, care traversează satul.
Baccealia	Construcția și reabilitarea drumurilor locale, în special cele care leagă satele Plop și Florica (părți ale comunei); finalizarea sistemului de canalizare al comunei; dotarea viitorului CUPS.
Grigorievca	Construcția sistemului de alimentare cu apă în localitate; reabilitarea Casei de Cultură; siguranța rutieră pe traseul central (viteză mare, accidente); amenajarea și îngrădirea gunoiștei; soluționarea problemei câinilor vagabonzi; amenajarea unui teren de sport și de joacă pentru copii; introducerea transportului public..

5. Fundamentarea priorităților comune: situație, impact, beneficii

Pentru fiecare prioritate comună, fundamentarea urmează un fir analitic unitar: situația actuală → impactul negativ asupra populației → beneficiile soluționării în cadrul UAT amalgamate.

5.1. Extinderea și modernizarea rețelei de apă potabilă

Situația actuală. Deși la Zaim rețeaua de apă potabilă este bine cotate, la nivelul clusterului extinderea și modernizarea sistemului de apeduct și a tratării apei rămân necesare — la Grigorievca se impune construcția sistemului de alimentare cu apă, iar traseul de apeduct (cca 2,3 km) necesită renovare. Stadiul documentației tehnice este omogen: unde localitățile în primă fază a amalgamării urmăresc actualizarea proiectelor tehnice la apa, drumuri, etc. Pentru Baccealia problema apei potabile nu este una stringentă, și sunt în stare independent să o rezolve prin alte programe de suport.

Impactul negativ asupra populației. Lipsa unei alimentări sigure și constante cu apă potabilă conformă afectează sănătatea publică, expunând îndeosebi copiii, vârstnicii și bolnavii cronici riscului îmbolnăvirilor hidrice. Întreruperile și pierderile pe rețea reduc accesul efectiv al gospodăriilor și generează costuri suplimentare, frânează agricultura și micile afaceri și acționează ca factor de depopulare.

Beneficiile soluționării. Extinderea și modernizarea asigură acces sigur la apă de calitate, reduc morbiditatea și pierderile pe rețea, iar gestionarea unitară la nivel de cluster permite economii de scară și un serviciu stabil, crescând atractivitatea localităților pentru investiții și pentru revenirea populației.

5.2. Reabilitarea drumurilor și a infrastructurii rutiere

Situația actuală. Infrastructura rutieră este deficitară (la Zaim drumurile asfaltate sunt cotate la nivel minim), un număr de cca 10 intersecții necesită amenajare, iar lucrările trebuie corelate cu cele de canalizare și cu profilul terenului. Construcția și reabilitarea drumurilor locale constituie și prioritatea specifică a localității Baccealia. [de confirmat]

Impactul negativ asupra populației. Drumurile degradate izolează localitățile în sezonul rece, îngreunează accesul la asistența medicală, la învățământ și la piețe, sporesc costurile de transport suportate de cetățeni și riscul de accidente la intersecțiile neamenajate, frânând activitatea economică și agricolă.

Beneficiile soluționării. Reabilitarea drumurilor și amenajarea intersecțiilor restabilesc mobilitatea și conectivitatea, asigură accesul sigur la servicii și piețe, cresc siguranța rutieră, reduc costurile de transport și stimulează economia locală, consolidând coeziunea teritorială a noii UAT.

5.3. Canalizare și sanitație publică

Situația actuală. Rețeaua de canalizare este insuficientă sau inexistentă pe segmente importante, fiind estimată construcția a cca 15 km de rețea. Evacuarea apelor uzate se realizează preponderent necontrolat, prin soluții individuale neconforme. La Baccealia și Zaim, canalizarea publică este evaluată la doar 1/5, confirmând nevoia acută de extindere a rețelei la nivelul clusterului.

Impactul negativ asupra populației. Evacuarea necontrolată poluează solul și pânza freatică, contaminând fântânile pe care multe gospodării încă se bazează, cu risc sanitar-epidemiologic ridicat. Disconfortul și degradarea mediului afectează calitatea vieții, iar lipsa rețelei blochează dezvoltarea instituțiilor publice și a agenților economici, care nu se pot conecta la un sistem conform.

Beneficiile soluționării. Construcția și extinderea canalizării protejează sursele de apă și sănătatea locuitorilor, asigură conformitatea cu standardele de mediu și creează premisa indispensabilă pentru atragerea de investiții. Realizarea la nivel de cluster permite corelarea tehnică și financiară între cele trei localități.

5.4. Crearea parcurilor fotovoltaice (eficiență energetică)

Situația actuală. Costurile energetice pentru iluminatul public și pentru funcționarea instituțiilor locale sunt ridicate, iar iluminatul stradal este deficitar pe anumite segmente. Comunitățile a propus realizarea unui

parc fotovoltaic destinat alimentării iluminatului stradal și a instituțiilor publice, urmând a fi realizat cu precădere prin atragerea de granturi externe (fonduri UE și parteneri de dezvoltare).

Impactul negativ asupra populației. Cheltuielile energetice mari grevează bugetele locale și reduc resursele disponibile pentru celelalte servicii publice. Iluminatul public insuficient afectează siguranța cetățenilor pe timp de noapte, sporind riscul de accidente. Dependența integrală de furnizorii externi expune comunitatea la vulnerabilitate în fața creșterii prețurilor la energie, cu efect direct asupra sustenabilității serviciilor.

Beneficiile soluționării. Realizarea parcului fotovoltaic reduce semnificativ cheltuielile bugetare cu energia, eliberând resurse care pot fi redirecționate către alte priorități. Iluminatul stradal funcțional sporește siguranța și confortul locuitorilor, iar producția proprie de energie asigură autonomie și reziliență față de fluctuațiile pieței, conferind noii UAT o imagine modernă și sustenabilă.

5.5. Educație și grădinițe

Situația actuală. Prioritatea vizează asigurarea unor condiții adecvate în educația preșcolară la nivelul întregului cluster și satisfacerea nevoii de transport școlar pentru elevi. În cadrul atelierului a fost semnalată necesitatea reparației și termoizolării grădinițelor, deși harta serviciilor le evaluează la nivel maxim (5/5) în toate cele trei localități. Divergența se explică prin faptul că nota reflectă existența și buna funcționare a serviciului, nu starea tehnică a edificiilor: prin urmare, prioritatea se fundamentează pe starea construcțiilor, pe eficiența energetică și pe nevoia de transport școlar, nu pe absența serviciului. Ierarhizarea intervențiilor pe localități urmează a fi stabilită la etapa de validare, în baza unei evaluări tehnice a clădirilor. Aici a se lua în calcul și problema accesului la școală raportată de comuna Baccialia.

Impactul negativ asupra populației. Infrastructura preșcolară degradată și neizolată termic creează condiții improprietăți pentru copii și consum energetic ridicat; capacitatea redusă poate genera liste de așteptare, împiedicând părinții, în special mamele să revină la activitatea profesională. Lipsa transportului școlar și a condițiilor decente determină plecarea familiilor tinere, accelerând îmbătrânirea comunității. Nevoia de transport școlar este cu atât mai acută cu cât școala din Grigorievca nu mai funcționează, în urma reformei de comasare, iar elevii trebuie să ajungă zilnic în alte localități.

Beneficiile soluționării. Investiția în educația preșcolară și în transportul școlar asigură un mediu sigur și eficient energetic pentru copii, sprijină familiile tinere și participarea lor pe piața muncii și contribuie la menținerea populației, fiind, în esență, o investiție în viitorul demografic al noii UAT.

6. Riscurile inacțiunii și impactul social transversal

Problemele identificate nu au caracter static: în lipsa intervenției, generează riscuri cumulative care se intersectează și se amplifică reciproc, producând un impact social transversal asupra coeziunii, echității și viabilității comunității.

6.1. Riscurile inacțiunii (scenariul status-quo)

Domeniu	Riscul major al inacțiunii	Grupuri afectate prioritar
Apă potabilă	Îmbolnăviri hidrice, întreruperi în aprovizionare, pierderi crescânde și costuri de exploatare mai mari.	Copii, vârstnici, bolnavi cronici

Domeniu	Riscul major al inacțiunii	Grupuri afectate prioritar
Drumuri locale	Izolare în sezonul rece și timpul ploios, întârzierea intervențiilor de urgență, accidente, costuri de transport.	Elevi, pacienți, agricultori, transportatori
Canalizare	Contaminarea pânzei freatice și a fântânilor, focare sanitar-epidemiologice, degradarea mediului.	Întreaga comunitate, gospodării cu fântâni
Educație preșcolară	Reducerea capacității, lipsa transportului școlar, plecarea familiilor tinere, declin demografic.	Copii, familii tinere, mame active
Iluminat / energie	Creșterea necontrolată a cheltuielilor energetice, presiune pe bugetul local, insecuritate și accidente pe timp de noapte.	Bugetul local și toți beneficiarii de servicii; pietoni

6.2. Efectul de amplificare: cum se intersectează problemele

Riscurile nu acționează izolat, ci se agravează reciproc, formând un cerc vicios al subdezvoltării:

- deficiențele de canalizare contaminatează sursele de apă, amplificând problema calității apei potabile și riscul sanitar;
- drumurile degradate întârzie accesul la asistența medicală, agravând consecințele problemelor de sănătate;
- costurile energetice ridicate epuizează bugetul local, reducând resursele pentru toate celelalte servicii;
- infrastructura preșcolară degradată și lipsa transportului școlar alungă familiile tinere, erodând baza demografică și fiscală - și, implicit, capacitatea de a finanța investiții viitoare.

Astfel, fiecare problemă nesoluționată sporește costul soluționării celorlalte, iar inacțiunea pe termen scurt se traduce în pierderi mult mai mari pe termen lung.

6.3. Impactul social

- Echitate teritorială — disparitățile dintre Zaim, Baccealia și Grigorievca riscă să se adâncească; o abordare comună permite o distribuție echilibrată a investițiilor.
- Grupuri vulnerabile — copiii, vârstnicii, familiile cu venituri reduse și persoanele cu mobilitate redusă sunt cei mai grav afectați, dispunând de cele mai puține alternative.
- Coeziune și încredere — degradarea serviciilor erodează încrederea în administrație și slăbește participarea civică.
- Demografie și familie — lipsa serviciilor de bază accelerează migrația tinerilor și îmbătrânirea populației.
- Calitatea vieții și apartenența — cumulul problemelor afectează demnitatea locuirii și atașamentul față de comunitate.

Tocmai pentru că impactul este transversal și social, răspunsul nu poate fi fragmentat, localitate cu localitate, ci trebuie integrat la nivelul întregului cluster — ceea ce amalgamarea voluntară face posibil.

6.4. Dimensiunea socială și incluziunea

Viziunea pune în centru oamenii, nu doar infrastructura. Noua UAT își asumă o dezvoltare incluzivă, care asigură:

- a) accesibilitate universală a infrastructurii și a instituțiilor publice (rampe, căi de acces, semnalistică adaptată) pentru persoanele cu dizabilități și cu mobilitate redusă;
- b) egalitate de acces la servicii pentru toate localitățile și categoriile sociale, indiferent de venit sau vârstă;
- c) servicii sociale integrate și sprijin pentru familiile vulnerabile, copii și persoane singure;
- d) oportunități pentru tineri — spații de recreere, acces la educație și implicare în viața comunității;
- e) îmbătrânire activă — servicii de proximitate și activități pentru persoanele vârstnice;
- f) participare civică — consultarea continuă a cetățenilor în deciziile noii administrații.

6.5. Riscurile implementării

Pe lângă riscurile inacțiunii, implementarea are propriile riscuri, gestionate prin măsuri de atenuare:

- a) lipsa cofinanțării locale — planificare bugetară multianuală și prioritizarea proiectelor mature;
- b) creșterea costurilor de execuție — estimări cu marjă de rezervă și actualizare periodică;
- c) deficitul de personal calificat — echipe comune și programe de instruire;
- d) schimbările legislative — monitorizarea cadrului normativ și flexibilitate în planificare;
- e) opoziția locală — consultare și comunicare transparentă, continuă;
- f) întârzierile proiectelor — eșalonare realistă a lucrărilor și responsabili desemnați;
- g) amalgamarea normativă — eventuala includere ulterioară a altor localități poate impune revizuirea Viziunii și redistribuirea stimulentei.

7. Estimare bugetară orientativă

Stimulentul 1 (pregătire): pentru elaborarea și actualizarea proiectelor tehnice la proiecte tehnice pentru construcția și reabilitarea apeductelor în Zaim și Grigorievca, respectiv proiect tehnic pentru construcția și reabilitarea drumurilor în Baccealia. **Buget total: 400 mii lei (400.000 MDL).**

Stimulentul 2 (transfer investiții capitale): $5.255 \times 3.000 + 5.255^{1,5} \times 4 = 17.288.769$ MDL

Prioritate	Cost estimat	Surse finanțare	Orizont
1. Extinderea rețelei de apă potabilă	> 10 mil. MDL	Fond Amalgamare Voluntară	1–3 ani
2. Reabilitarea drumurilor și infrastructurii rutiere	2 – 10 mil. MDL	Fond Amalgamare Voluntară	1–3 ani
3. Canalizare și sanitație publică	> 10 mil. MDL	Fonduri UE – programe pentru R. Moldova; BEI/BERD	3–5 ani
4. Educație și grădinițe	> 10 mil. MDL	Fonduri UE - programe pentru R. Moldova; BEI/BERD	3–5 ani
5. Crearea parcurilor fotovoltaice	[de estimat]	Granturi UE / NDICI– Global Europe / parteneri de dezvoltare	3–5 ani

Buget local cumulat: 22.418.269 MDL

Notă privind sursele externe de finanțare: pentru Republica Moldova, instrumentele FEDR și PNRR (dedicate statelor membre ale UE) nu sunt aplicabile, dar vor fi aplicabile odată cu aderarea RM la UE. Sursele corecte includ: programe ale Uniunii Europene dedicate Republicii Moldova, NDICI – Global Europe, Interreg NEXT România–Republica Moldova, Banca Europeană de Investiții (BEI), Banca Europeană pentru Reconstrucție și Dezvoltare (BERD) și alți parteneri de dezvoltare.

8. Valoarea adăugată a amalgamării

Cele cinci priorități comune nu sunt nevoi izolate, ci componente ale unei singure viziuni de dezvoltare. În structura actuală, fiecare primărie dispune individual de resurse limitate, insuficiente pentru investiții de această anvergură. Amalgamarea voluntară permite gestionarea unitară a serviciilor (un singur operator de apă și canalizare la nivel de cluster), economii de scară, o capacitate administrativă consolidată și accesul la sprijinul financiar al Guvernului prevăzut de Legea nr. 225/2023.

8.1. Beneficii directe pentru beneficiari

Spre deosebire de interdependența negativă descrisă la capitolul de riscuri (cum problemele nesoluționate se agravează reciproc), aici sunt prezentate câștigurile concrete pe care locuitorii le resimt în viața de zi cu zi, pe categorii de beneficiari:

- a) Gospodăriile — apă potabilă sigură la robinet și racordare la sistemul de canalizare, cu locuințe mai salubre și costuri de întreținere mai mici.
- b) Copiii și familiile tinere — grădiniță reabilitată și eficientă energetic, plus transport școlar asigurat pentru elevi.
- c) Vârșnicii și persoanele cu mobilitate redusă — drumuri practicabile tot anul și acces facil la serviciile de proximitate.
- d) Agricultorii și micii antreprenori — transport mai ieftin al producției și utilități care permit deschiderea de noi activități economice.
- e) Întreaga comunitate — iluminat public funcțional, instituții cu costuri de întreținere reduse și servicii gestionate unitar, de calitate și la prețuri mai mici.

Cumulat, aceste câștiguri înseamnă o calitate a vieții mai bună și servicii echitabile pentru toate cele trei localități, contribuind la reținerea familiilor tinere în comunitate.

8.2. Logica de finanțare

Logica de finanțare asigură continuitatea procesului: documentația tehnică pregătită din Stimulentul 1 (îndeosebi proiectul tehnic al apeductului la Baccealia, încă de elaborat, la Zaim și Grigorievca proiectele necesită actualizare) deschide accesul la finanțarea investițiilor din Stimulentul 2 și din transferurile cu destinație specială. Acestea sunt completate, după caz, cu programe ale Uniunii Europene dedicate Republicii Moldova și instrumente precum NDICI – Global Europe, BEI și BERD pentru canalizare și educație și cu granturi externe și sprijinul partenerilor de dezvoltare pentru parcul fotovoltaic. Prioritățile devin astfel nu doar dezirabile, ci și realizabile.

9. Cum va funcționa noua primărie

Unul dintre cele mai importante beneficii ale amalgamării este o administrație mai puternică, mai eficientă și mai apropiată de cetățean. Noua primărie va funcționa pe principiul serviciilor unitare și moderne¹:

- a) ghișeu unic și centru de prestare a serviciilor (CUPS) — serviciu astăzi inexistent în toate cele trei localități;
- b) servicii publice digitale — depunerea cererilor și eliberarea actelor online, reducând deplasările cetățenilor;
- c) echipe tehnice comune — specialiști în urbanism, achiziții, contabilitate și asistență socială, partajați la nivel de cluster;
- d) utilaje și dotări comune — folosite eficient în toate localitățile;
- e) urbanism și planificare comună — o viziune unitară de dezvoltare a teritoriului;
- f) achiziții publice comune — costuri mai mici prin volume mai mari;

¹ https://primariiputernice.gov.md/sites/default/files/2026-06/Ghid_Faza1_Amalgamare_Voluntara%20.pdf
https://primariiputernice.gov.md/sites/default/files/2026-04/Concept%20Reforma%20APL_0.pdf

- g) participare și transparență — consultarea cetățenilor și acces facil la informație.
- h) Astfel, amalgamarea nu înseamnă doar investiții în infrastructură, ci și o guvernanță locală modernă, eficientă și incluzivă.

10. Indicatori de rezultat

Pentru ca Viziunea să fie măsurabilă, se propun indicatori de rezultat, cu valori de referință și ținte orientative (a se confirma pe baza datelor tehnice):

- a) Acces la apă potabilă: astăzi cca 42% din gospodării conectate → țintă 90% până în 2030, cu stații de tratare funcționale la Zaim.
- b) Drumuri locale degradate: astăzi cca 15 km → maximum 3 km până în 2032 (minimum 12 km reabilitați).
- c) Energie regenerabilă: astăzi 0 → cel puțin 1 parc fotovoltaic funcțional până în 2032.
- d) Servicii administrative digitale: astăzi 0 → ghișeu unic și servicii online operaționale în primul an.
- e) Acoperire cu canalizare: astăzi 0,1% în toate localitățile → țintă cel puțin 50% până în 2032.
- f) Iluminat stradal la Zaim: de la 3/5 la minimum 90% dintre străzile principale iluminate până în 2030.
- g) Salubritate: serviciu comun de colectare în toate cele trei localități, cu prioritate la Baccealia (1/5), în 24 de luni.
- h) Transport public: cel puțin o rută de microbuz care deservește Grigorievca și Baccealia, în primii 2 ani.
- i) Instituțional: CUPS funcțional la nivel de cluster; minimum 40% dintre servicii disponibile online; minimum 3 proiecte de finanțare externă depuse anual; grad de satisfacție a cetățenilor de minimum 70%, măsurat anual.

Notă: acești indicatori sunt orientativi și calibrați la bugetul disponibil prin procesul de amalgamare. Pentru prioritățile care depășesc acest buget se vor identifica surse suplimentare (programe UE dedicate Republicii Moldova, FNDRL, BEI/BERD, donatori). Sursa valorilor de pornire: chestionarele aplicate gospodăriilor și atelierul participativ; acolo unde nu există o sursă tehnică, valorile sunt marcate ca estimări orientative și se confirmă din datele administrative.

11. Dezvoltarea economică locală

Amalgamarea nu înseamnă doar infrastructură, ci și o economie locală mai puternică. Pentru un cluster preponderent agricol, noua UAT își propune să valorifice resursele proprii și să creeze condiții pentru locuri de muncă:

- a) agricultura și valorificarea terenurilor — sprijin pentru producătorii locali și pentru asocierea în cooperative;
- b) viticultura și horticultura — culturi specifice zonei, cu potențial ridicat de valoare adăugată;
- c) agroturism și promovarea produselor locale, în legătură cu patrimoniul cultural al satelor.
- d) procesarea locală a produselor agricole, pentru ca valoarea adăugată să rămână în comunitate;
- e) sprijinirea întreprinderilor mici și mijlocii și a antreprenoriatului local;
- f) piețe agroalimentare și lanțuri scurte de aprovizionare;
- g) valorificarea patrimoniului local — Casa de Cultură din Grigorievca, după reabilitare, și zonele de agrement din jurul râulețului „Scurta”, după curățire;
- h) punerea în valoare a edificiilor neutilizate (inclusiv fosta școală din Grigorievca), prin reabilitare sau reconversie;
- i) atragerea de investiții productive care creează locuri de muncă durabile.

Dezvoltarea economică susține direct obiectivul demografic: locurile de muncă rețin tinerii și reduc migrația.

12. Provocările demografice

Ca multe comunități rurale, clusterul se confruntă cu presiuni demografice care afectează sustenabilitatea serviciilor. Un semnal concret este închiderea școlii din Grigorievca, în urma reformei de comasare a sistemului educațional, edificiul rămânând neutilizabil. Provocările principale sunt:

- a) îmbătrânirea populației și creșterea ponderii vârstnicilor;
- b) migrația, în special a tinerilor și a persoanelor active;
- c) scăderea numărului de locuitori și a natalității;
- d) impactul asupra serviciilor — închiderea școlii la Grigorievca, presiunea pe transportul școlar și pe serviciile sociale;
- e) izolarea locuitorilor din Grigorievca, unde transportul public insuficient (1/5) amplifică efectele depopulării.

Viziunea răspunde acestor provocări prin servicii atractive, oportunități economice și o administrație mai capabilă.

13. Analiza SWOT

O privire sintetică asupra poziției clusterului:

Puncte tari. Apă potabilă este bine cotate în toate localitățile (4–5/5); grădinițe funcționale (5/5); transport public foarte bun la Zaim (5/5); iluminat bun la Baccealia și Grigorievca (5/5); terenuri de sport existente, cu grad diferit de amenajare; un centru administrativ clar (Zaim); îndeplinirea criteriilor legale de amalgamare.

Puncte slabe. Drumuri asfaltate 1/5 și pietruite 2/5 în toate localitățile; canalizare deficitară (Zaim 1/5) și inexistentă în celelalte; colectarea deșeurilor slabă la Baccealia (1/5) și neevaluată la Grigorievca, unde problema este depozitarea (gunoștea neamenajată); iluminat slab la Zaim (3/5); transport public insuficient la Grigorievca (1/5); lipsa CUPS în toate localitățile; capacitate administrativă și economică redusă a primăriilor mici.

Oportunități. Sprijinul financiar din amalgamare (22.418.269 MDL); fonduri UE dedicate Republicii Moldova (NDICI – Global Europe, Interreg NEXT), FNDRL, BEI/BERD; economii de scară; digitalizarea serviciilor; valorificarea potențialului agricol local; eficiență energetică.

Amenințări. Depopularea și îmbătrânirea; dependența de cofinanțare; creșterea costurilor; instabilitatea legislativă; rezistența la schimbare; riscuri de siguranță (traseul central la Grigorievca, câini vagabonzi).

14. Monitorizarea și evaluarea implementării

Pentru ca Viziunea să rămână un instrument viu, implementarea se monitorizează periodic și transparent:

- m) raport anual de implementare, prezentat Consiliilor locale ale noii UAT;
- n) actualizarea anuală a indicatorilor, cu valori realizate față de ținte;
- o) o consultare publică anuală privind progresul și prioritățile;
- p) desemnarea unui responsabil (sau structură) pentru monitorizare în cadrul primăriei;
- q) revizuirea Viziunii la fiecare 3 ani sau ori de câte ori apar schimbări majore.

Angajament

Grupul de lucru comun se angajează să consulte cetățenii din toate localitățile cu privire la prezenta Viziune și să o prezinte Consiliilor locale pentru aprobare înainte de finalizarea procesului de amalgamare voluntară.

Semnat în cadrul ședinței Grupului de Lucru Comun:

Localitate	Reprezentanti (nume, prenume)	Semnătura
Zaim		
Baccealia		

Localitate	Reprezentanti (nume, prenume)	Semnătura
Grigorievca		